

muuttaa, mikäli ne koetaan sellaisiksi, etteivät ne enää vastaa kaavoitusajankohdan tarpeisiin.

Vuorovaikutus

Yleiskaavaprosessiin liittyen kritiikki kohdentui ennen kaikkea työn ehdotusvaiheessa järjestettyihin yleisötilaisuuksiin. Keväällä 2015 järjestettiin Laiturilla kaavaluonnoksesta alueellisia esittely- ja keskustelutilaisuuksia. Tilaisuuksiin kuului yleiskaavaluonnoksen yleinen esittely ja tämän jälkeinen keskustelumahdollisuus yleiskaavan laatijoiden kanssa karttojen äärellä.

Yleiskaavatasoisen suunnittelun osallistumistilaisuuksien järjestäminen on haastavaa siksi, että yleiskaavatasolla ei vielä ole mahdollista kertoa kovin yksityiskohtaisesti uusien maankäyttövarausten suunnitteluratkaisuista, eli karttojen ja keskustelujen kautta ei osallistujille pystytty kaikkia tyydyttävällä tasolla kertomaan yleiskaavan mukanaan tuomia muutoksia usein hyvinkin tarkasti rajattuun ja pieneen alueeseen kohdistuen. Pienempiä aluekokonaisuuksia koskien olennaista on kuitenkin se, että yleiskaavan esitystapa mahdollistaa tarkoituksellisesti moninaiset ratkaisut kaupunkirakenteen tiivistämiseksi. Yleiskaavatyön puitteissa ei vielä ole mahdollista tehdä asemakaavatasoista suunnittelua uuden kaupunkirakenteen tarkasta sijoittumisesta ja laadusta, vaan tämä jää joka tapauksessa jatkosuunnittelun tehtäväksi. Työn puitteissa tehdyt viitesuunnitelmat palvelevat kokonaisuutta siten, että niiden pohjalta on saatu käsitys yhdestä mahdollisesta kehityspolusta sekä kaavan mitoituksesta, mutta myös muut ratkaisumallit ovat lähes kaikissa tapauksissa edelleen mahdollisia.

Laiturin kaikille avoimien tilaisuuksien lisäksi on kevään ja lakusyksyn 2015 aikana käyty kutsuttuina useissa kaupunginosayhdistysten ja muiden sidosryhmien tilaisuuksissa esittelemässä kaavaluonnosta ja keskustelemassa siitä.

Ehdotusvaiheessa yleiskaavan valmistelusta on edelleen kerrottu myös yleiskaava.fi -sivustolla ja pyritty jatkamaan luonnosvaiheessa hyväksi koettua käytäntöä mahdollisimman avoimesta valmistelutyöstä.

Aluekohtaiset mielipiteet

Malmi

Malmin lentokentän alueen maankäytön muutosta vastustetaan lukuisissa mielipiteissä alueen runsaasti luontoarvoihin vedoten. Mielipiteissä tuodaan esille mm. alueen suokasvillisuutta ja eläimistöä, joiden olemassa olo koetaan vaarantuvaksi Malmin lentokentän muuttuessa pääosin asumiskäyttöön. Malmin kentän maankäytön muutoksen suunnittelu on vasta alkamassa ja tulevassa asemakaavoituksessa voidaan alueen luontoarvot ottaa huomioon. Mikäli alueella on lain mukaan suojeltavia luontoarvoja, tullaan nämä huomioimaan jatkosuunnittelussa lain määräämällä tavalla.

Yleiskaavan uuden kerrosalan kannalta yksi merkittävimmistä alueista on Malmin lentokentän alue, jonka maankäyttöä yleiskaava esittää muutettavaksi lentokenttätoiminnasta asutuspainotteiseksi alueeksi. Yleiskaavaratkaisu perustuu liikenne- ja viestintäministeriön vuonna 2014 tekemään päätökseen valtion

toimintojen lakkauttamisesta Malmin lentokentällä vuoteen 2020 mennessä. Jotta rakentaminen voisi alkaa mahdollisimman nopeasti lentotoiminnan päättymisen jälkeen, on alueen tulevaa maankäyttöä tarpeen alkaa suunnitella yleiskaavaratkaisuun perustuen mahdollisimman nopeasti.

Helsingin tahtotila on ollut jo kauan muuttaa Malmin lentokenttä asuntovaltaiseksi alueeksi, mikäli lentotoiminta alueella päättyy. Yleiskaavaratkaisu on voimassa olevan maakuntakaavan mukainen. Maakuntakaavassa lentokentän alue on liikennealuetta, jonka toissijainen käyttötarkoitus on taajamatoimintojen alue. Alue varataan yleisilmailukentäksi, kunnes käyttö lentokenttätöimintana päättyy, jonka jälkeen se varataan taajamatoimintojen alueeksi. Valtion ja kuntien välisen sopimuksen mukaan valtio luopuu Helsinki-Malmin lentokentästä vuoden 2016 lopussa tai viimeistään 2020. Suunnittelu on käynnistynyt kaavarungon laatimisella alueelle

Malmin kentän osalta on esitetty, että tilannetta, jossa toinen kiitorata säilytetäisiin tulisi tutkia. Myös alueen maaperää on mielipiteissä pidetty huonona rakentamiseen. Malmin kentän toimintojen osalta toisen kiitoradan säilyttämistä on selvitetty jo vuonna 2001. Nykyisin maankäyttöä rajoittavaan melualueeseen poikittaiskiitotien poistaminen vähentäisi tosiasiallisia melualueita melko vähän ja toisaalta kasvattaisi pääkiitotien suuntaisia melualueita. Tällöin asuntorakentamiseen ei voitaisi ottaa juurikaan laajempia alueita kuin nykyisin on mahdollista.

Maaperältään Malmin lentokentän alue on perustamisolosuhteiltaan helsinkiläisittäin keskimääräistä.

Tuomarinkylä, Pakila

Tuomarinkylän tulevaisuus erityisesti hevosharrastuksen ja koiraharrastuksen näkökulmasta tuli esille liki 200 annetussa mielipiteessä ollen näin useimmiten mainittu alue mielipiteiden joukossa. Näiden mielipiteiden lisäksi Pro Tuomarinkylä -liike toimitti kootusti 81 mielipidettä. Keskeinen Tuomarinkylään kohdistunut huoli liittyy hevosharrastuksen ja koiraharrastuksen vaatimiin tiloihin ja siihen miten hyvin näihin liittyvät toiminnot, mm. pysäköinti on yhteen sovitettavissa yleiskaavaluonnoksen alueelle esittämän uuden kaupunkirakenteen kanssa. Mielipiteissä on esitetty huoli myös kulttuuriympäristön säilymisestä.

Yleiskaava esittää Tuomarinkylän alueen maankäytön muutosta siten, että osa nykyistä virkistysaluetta muuttuu osin asuntovaltaiseksi alueeksi. Suunnitteluratkaisu perustuu kaupunginhallituksen päätökseen 3.12.2012 siitä, että vinttikoirarata rajataan asemakaavaehdotuksen nro 12072 ulkopuolelle. Kaupunginhallitus kehotti tuolloin kaupunkisuunnittelulautakuntaa selvittämään rakentamismahdollisuuksia asemakaavaehdotuksesta poisrajatulle alueelle. Päätöksessä luki mm. myös, että täydennysrakentamisen yhteydessä tulee turvata ratsastus- ja koiratoiminnan jatkuminen.

Uusi asuntovaltainen alue vahvistaa Helsinkiä raideliikenteen verkostokaupunkina sijoituksessaan tulevaisuudessa hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle, Raide-Jokeri II:n varrelle. Alueen hyvät ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet, mahdollisuus parantaa alueen kaupallista ja julkista palvelutasoa väestömäärän kasvun myötä sekä tuleva hyvä raideliikenteen saavutettavuus edesauttavat miellyttävän ja kestävä elinympäristön syntymistä uusille asukkaille.

Ratsastusreitistön säilyttämistä on tutkittu alueelle yleiskaavan tueksi laaditussa alustavassa maankäyttöluonnoksessa. Reitistö on mahdollista säilyttää alueelle sijoitettavasta rakentamisesta huolimatta vaihtelevana ja monipuolisena.

Vinttikoirakeskus voi ensi vaiheessa pitkälle toimia nykyisellä paikallaan, Pitemmällä aikajänteellä se voi siirtyä pohjoisemmas. Sille osoitetaan yleiskaavaan liittyvässä maankäyttötarkastelussa uusi paikka, jonne harkinnan mukaan voidaan sijoittaa hevosurheilukeskuksen kanssa yhteiskäytössä olevaa pysäköintiä. Yleiskaava ei estä Tuomarinkylän kartanon ratsastuskeskuksen kehittymistä eikä uuden maneesirakennuksen rakentamista. Myös vinttikoirakeskus voi jatkaa toimintaansa tulevaisuudessa. Harrastustoiminnan kehittäminen ja laajeneminen Helsingissä on yleiskaavan kannalta toivottavaa. Kasvavan kaupunki tarvitsee lisääntyvässä määrin harrastusmahdollisuuksia. Yleiskaavassa on pyritty myös turvaamaan nykyiset harrastustoiminnat mutta myös kehittämään ja laajentamaan niitä.

Hyvien liikenneyhteyksien tuntumaan sijoittuvien, hyvin rakennettavaksi soveltuvien alueiden varaamista varsin vähäisessä käytössä oleviksi maantasoisiksi tilapäispysäköintialueiksi ei kuitenkaan voida pitää mielekkäänä, vaan jatkosuunnittelussa tulee löytää tiivistyvän kaupungin tarpeisiin paremmin soveltuva ratkaisu.

Kulttuuriympäristön keskeisimmät arvot kartanoalueella ja Vantaanjokilaakson maisemaan liittyen säilyvät. Turvallisuusnäkökulma tulee selvittää tarkemmassa suunnittelussa.

Koira- ja ratsastuskeskuksen toiminnan ja etenkin kilpailutoiminnan kannalta tärkeät pysäköintipaikat jäivät vuonna 2012 hyväksytyyn asemakaavan ulkopuolelle, koska kaupunginhallitus kehotti tutkimaan asuntorakentamista Uusipellon ja Riihipellon alueille. Samalla kuitenkin todettiin, että hevos- ja koiraharrastuksen toiminnan jatkuminen tulee turvata.

Kulttuuriympäristön keskeisimmät arvot kartanonmäen, ja Vantaanjokilaakson avoimeen maisemaan liittyen voidaan säilyttää. Ratkaisu edellyttää rakentamisen, harrastustoimintojen, pysäköinnin ja kulttuuriympäristöarvojen yhteensovittamista tarkemmassa suunnittelussa. Jokeri 2:n raidevaraus on kaavaratkaisussa sijainniltaan ohjeellinen.

Harrastajajärjestöjen kanssa on järjestetty tapaaminen kaupunkisuunnitteluvirastossa ja pohdittu yhteistyöstä yksityiskohtaisemman suunnittelun yhteydessä siten, että sekä uusi yleiskaavan mukainen rakentaminen että harrastustoimintojen kehittäminen voidaan sovittaa mahdollisimman hyvin yhteen.

Pakila-Seura on lähettänyt kannanottonsa yhteydessä kehittämisehdotuksen, jota yhdistys on esitellyt myös tapaamisessa kaupunkisuunnitteluvirastossa. Tähän liittyy mm. Tuusulan väylän bulevardin ulottaminen pitemmälle kuin yleiskaavassa on esitetty sekä yhteistyössä pohdittavat pientaloalueen tiivistämisen periaatteet. Vastaavien kehittämisajatuksien esittäminen on myönteistä ja suunnittelua eteenpäin vievää. Jatkosuunnittelussa voi olla tarpeen myös muilla pientalovaltaisilla alueilla laatia suunnitteluperiaatteet tai vastaavia yleissuunnitelmia, miten alueiden omista lähtökohdista käsin pohditaan mahdollinen yleiskaavan mahdollistama rakennusoikeuden nostaminen.

Oulunkylä, Veräjämäki, Pirunkallio ja Vantaanjoen varsi

Veräjämäen metsäalueiden rakentamista vastustettiin merkittävässä määrässä mielipiteitä. Eniten perusteltiin alueen virkistysarvojen tärkeyttä ympäristön kaupunginosille. Myös alueen luontoarvot nousivat mielipiteissä voimakkaasti esiin.

Veräjämäki sijaitsee tulevan Raide-Jokerin varrella. Raide-Jokerin välitön vaikutusalue

on valittu yhdeksi tiivistettävän yhdyskuntarakenteen painopistealueeksi uudessa yleiskaavaluonnoksessa muiden yleiskaavassa merkittyjen raidehankkeiden ohella tavoiteltaessa entistä kestävämpää kaupunkirakennetta. Veräjämäen kohdalla Raide-Jokerin vaikutusalue on merkitty asuntovaltaisella A2 merkinnällä, jonka tavoiteltu korttelitehokkuus on kaavaluonnoksessa pääasiassa yli 1,0. Tämä tarkoittaa käytännössä kerrostalokortteleita. Pirunkallion ja Pikkukosken puoli luonnoksessa on merkitty virkistys- ja viheraluemerkinnällä. Huomattavaa on, ettei yleiskaava suoraan tarkoita, että alueelle rakennettaisiin kaikkialle rakentamisen mahdollistamille alueille. Yleiskaava mahdollistaa sen, että asemakaavavaiheessa tutkitaan rakentamisen mahdollisuuksia kyseiselle alueelle joustavasti alueelle kohdistuvat rakentamisen tavoitteet sekä paikalliset arvot yhteen sovittaen. Tuolloin myös otetaan huomioon tarkemmin muun muassa perustamisolosuhteet, katuverkon ja muun infra-rakenteen toteutusmahdollisuudet. Yleiskaavaehdotukseen on A2 -merkintään lisätty tehokkuustavoitteen ylärajaksi 2,0. Lisäksi viher- ja virkistysalueuutuja on alueella jonkin verran lisätty lähinnä Vantaanjoen varteen. Alueen sisäiset puistot ja metsät sisältyvät alueen pääkäyttömerkintään, jolloin esimerkiksi Toivolanpuistoon ja Itsenäisyydenpuistoon liittyvä mahdollinen rakentaminen suunnitellaan jatkossa siten, että alueiden paikalliset kulttuuri-, virkistys- ja luontoarvot ja Helsingipuiston yhtenäisyyteen sekä Vantaanjoen varteen liittyvät arvot voidaan säilyttää.

Taivaskallio

Käpylän juna-aseman välittömässä läheisyydessä sijaitseva Taivaskallio on Helsingin korkeimpana luonnollisena kohtana niin lähialueen asukkaiden kuin muiden helsinkiläisten ja pääkaupunkiseutulaisten ja erityisesti kalliokiipeilijöiden suosittu harraste- ja virkistysalue sekä tapahtuma ja kokoontumispaikka. Taivaskallion tärkeys harrastuspaikkana tulee selvästi ilmi mielipiteissä. Yleiskaavassa kalliot on merkitty virkistys- ja viheraluemerkinnällä. Huomattavaa on myös, että alueen suosion vuoksi kalliolla on jo nyt havaittavissa ylikuormitusta mm. metsän kulumisena ja kasvillisuuden elinolojen heikentymisenä. Näihin asioihin tullaan kiinnittämään aiempaa enemmän huomiota Helsingin väkiluvun kasvaessa Taivaskallion lisäksi myös monilla muilla viher- ja virkistysalueilla. Taivaskallion 1. maailmansodan aikaiset linnoitteet on selvitetty yleiskaavaan kuuluvassa linnoituslaitteita koskevassa selvityksessä. Yleiskaavassa esitetty Taivaskalliota sivuva kantakaupunki-merkintä kohdistuu Käpylän juna-aseman välittömään lähiympäristöön, eikä uhkaa itse Taivaskallion säilymistä.

Yleiskaavakarttaluonnoksessa Taivaskallio on osa laajaa viher- ja virkistysverkostoa, johon kuuluvat muun muassa läheiset Maunulanpuisto, Metsälän ja Maunulan välinen peltopuiston alue ja Pirttipolunpuisto sekä, Koskelan metsäalueet, Veräjämäen Pirunkallio, Toivolanpuisto sekä Vantaanjokivarsi. Yleiskaavassa verkosto on varmistettu viheryhteysmerkinnöin.

Käpylä

Käpylän alueella yleiskaavassa on merkitty asuntovaltaisen alueen- kaavamerkintä A2, A3 ja A4 eri korttelitehokkuuspainotuksin. Kaavamerkintä mahdollistaa alueiden kehittämisen vastaisuudessaakin asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalveluiden sekä lähipalvelujen käyttöön. Käytännössä tämä tarkoittaa alueiden täydennysrakentamisen mahdollistumista ja tiivistymistä alueiden erityisominaisuudet edelleen tarkemmassa suunnittelussa huomioiden. Poikkeuksena on kantakaupunki-merkinnällä merkitty Käpylän asemankohta, jolla mahdollistetaan joukkoliikenteen solmukohdan ja keskustan syntyminen Helsingin sisääntuloportiksi ja Tuusulanväylän bulevardin visuaaliseksi käänköpisteeksi.

Maunula

Maunulaa koskevissa mielipiteissä tuetaan varsin laajasti yleiskaavan tavoitteita. Kiitosta saavat niin raideliikenteen kehittäminen kuin Tuusulanväylän kaupunkibulevardi - joskin myös vastakkaisia kannanottoja löytyy. Suurin kritiikki kohdistuu Maunulassa – kuten kaikkialla muuallakin kaupungissa – viheralueiden rakentamista vastaan. Mielipiteissä vastustetaan viheralueille rakentamista yleisesti, minkä lisäksi erityisesti Maunulan läheisyydestä nostetaan esiin asukkaille tärkeimpiä viheralueita, jotka tulisi säästää. Keskeisimpinä vaihtoehtoina viheralueille tapahtuvalle täydennysrakentamiselle ehdotetaan olemassa olevien tonttien tiivistämistä sekä esimerkiksi maaliikennekeskuksen alueelle suunniteltujen rakennusten korottamista. Erityisesti kannatetaan työpaikka-alueiden rakentamista asumiseen sekä pysäköintialueiden ottamista rakentamiskäyttöön.

Suurimpina kipupisteinä mielipiteissä näyttäytyvät Maunulanpuiston, Rajametsäntien ja Männikkötien ympäristö rakentamisalueet, Pirttipolun rivitalojen ympäristö, Suursoonpuiston alueen sekä Toivolanpuiston alue. Helsinki kasvaa nopeasti ja yleiskaavan yhtenä keskeisimmistä tavoitteista on kantakaupungin laajentaminen. Keskeisin keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi on moottoritiemäisten väylien muuttaminen kaupunkibulevardeiksi. Toinen yleiskaavan merkittävimmistä tavoitteista on viherverkostokaupungin kehittäminen ja säteittäisten vihersormien säästäminen myös jälkipolville. Väistämättä joissain paikoissa viheralueita joudutaan kuitenkin ottamaan rakentamiskäyttöön. Yleiskaavaratkaisussa on pyritty siihen, että nämä alueet olisivat pääosin nykyisin liikenteen suojaviheralueina tai kaupunginosia rajaavina kaistaleina toimivia viheralueita. Yleiskaavan karttamerkintä on ns. pääkäyttötarkoituksmerkintä. Toisin sanoen asuntovaltaiseksi merkityllä alueella voi sijaita myös rakennettuja tai rakentamattomia viheralueita.

Metsäläntien pohjoispuolelle sijoittuvaa rakentamista vastustetaan eri argumentein. Alue koetaan Keskuspuiston merkittäväksi osaksi ja tärkeäksi linkiksi Keskuspuiston ja Helsingipuiston välillä. Myös Haaganpuron tulevaisuudesta alueella ollaan huolissaan. Myös Maunulanpuiston itäpuolisen Pirttipolunpuiston säästämisen puolesta kirjattiin useita mielipiteitä. Alue on tärkeä lähivirkistysalue, jossa on mm. talvella hiihtolatu. Vuonna 2014 tehdyssä yleiskaavan valmisteluun liittyvässä liito-oravakartoituksessa Maunulanpuiston alueella on tehty liito-oravahavainnot. Liito-oravien elinpiirien vaatimukset otetaan huomioon asemakaavatasoisessa suunnittelussa. Yleiskaavassa Pirttipolunpuisto on osa poikittaista viheryhteyttä, joka yhdistää Keskuspuiston ja Vantaanjokilaakson viheralueet. Tuusulanväylän kaupunkibulevardin rakentuessa viheralue tulee kapenemaan.

Maunulan ja Metsälän alueella liittyminen Keskuspuistoon, Keskuspuiston keskeisin osa ja alueen keskeisimmät virkistys- ja ekologiset yhteydet on osoitettu yleiskaavassa ja teemakartoilla. Alueen sisäiset puistot sisältyvät yleiskaavan pääkäyttömerkintöihin osana monipuolista kaupunkiympäristöä. Luonto- ja kulttuuriympäristön arvojen huomioon ottamisesta on määräys kaavakartalla.

Katajanokka

Yleiskaavassa on Katajanokan etelärannalla asuntovaltaisen kaupunkirakenteen laajentamisen mahdollistava merkintä. Annetuissa mielipiteissä on esitetty huoli alueen viherarvojen säilymisestä. Yleiskaavatyössä ja erityisesti tätä seuraavassa tarkemmassa suunnittelussa puistoista ja rantareiteistä pyritään pitämään huoli. Katajanokan rantaa koskee Helsingin rantoja yhdistävä yleistä rantareittiä tarkoittava yleiskaavakaavamerkintä. Lisäksi on huomattava, että Helsingissä uusissa kaavoissa muutenkin aina varmistetaan, että rannat jäävät yleiseen virkistyskäyttöön.